

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólamlások kül-
dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Pelyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
hivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

A vidéki hirlapirodalom.

A vidéki hirlapirodalom, valamint első sorban képviselője a nagy nemzeti érdek körén belül ama vidék sajátlagos érdekeinek, jegyzője és történelírója az ott felmerülő és folyó eseményeknek; úgy másrésről elsősorban van hivatva az általános nemzeti érdeket és törekvést ama vidékre alkalmazni, ott hirdetni, ott közvetíteni, s az általános nemzet eszmemozgalomban egy hullámgyűrűt képezve az indító eszme hatását kiterjeszteni, tovább adni s a vidéket a nemzeti törekvések minden mozzanatában a központtal egy nagy körbe tartozónak tüntetni fel.

A vidéki hirlapok elsősorban és tulajnyomó többségben társadalmiak s mint ilyenek, kitűnően hivatvák azon kérdések megoldásában közreműködni a melyek a hatalmi intézkedések körén tul, de nem ellentétben azzal, a nemzeti társadalom által oldandók meg.

Társadalmunknak sok teendője van, hogy a szabad, művelt, nemzeti közélet eszményét elérhesse. De ezen teendők között mindenkor első és legfő feladat

leszen a művelt nemzeti társadalom első kellékét, a nemzeti nyelv általános elterjedését és használatát eszközölni, önkényt, azon meggyőződésnél fogva csupán, hogy e hazának csak úgy lehetünk testtel és lélekkel polgárai, ha a hazának, ennek az édes anyának, nyelvét sajátunkká teszszük s magunkat szóval és tettel Magyarország gyermekeinek valljuk.

A társadalom ezen feladatának teljesítésében méltán állithatjuk: hogy a hirlapirodalom gyakorolhatja leghivatottabban a vezérszerepet. Hogy különösen a vidéki hirlapirodalom a közelebbi érdekekkel kapcsolatban első sorban viheti a magyar nemzeti nyelvet mindazon körökbe, a hol szellemi táplálékot igényelne. De épen ezért óhajtanád, hogy a vidéki hirlapirodalom a legjobb kezekben legyen: kik hivatással bírnak a nemzeti nyelv művelésére, kiknek van érzékük a nemzeti nyelv kelleme, szépsége és bája, hatalma és bűvös ereje iránt, kiknek szive egyedül nemzeti érdekek és törekvések hevéből ver, kik a nemzeti szivnek és léleknek küldetésszerűen hivatott ébresztői és terjesztői lehetnek, kik ismerői a fejlődés azon folyamatának, melyet

a nemzeti szellem öntudatos tevékenysége feltüntet.

Nincs szándékunk az irodalom munkásairól dicsőhymnuszt zengeni s azokat a soknemű önhittség és különösen a politikai önhittség rovására kiemelni. Mert megdöntetlen tény, hogy nemzetünket nem a politika, de az irodalom támasztotta új életre! S annál nagyobb dicsőséget senki sem adhat az irodalomnak!

De figyelemmel kell lenni vidéki hirlap íróinknak, hogy öntudatos munkásságunk nemzeti életünk és műveltségünk fentartásában, terjesztésében és virágoztatásában sokkal fontosabbak, semhogy hivatásuk magasztos voltáról csak egy pillanatig is megfeledezhetnének. S e hivatást leginkább úgy teljesíthetik, hogy a nemzeti érdekek és szellemi munkásság központjával, de egymással is szerte a hazában benső összeköttetésben állnak és saját vidéki érdekeit az általános nemzeti érdekek és törekvések keretébe illesztik és tevékenyen vesznek részt mindazon mozgalmakban, melyek az idők folyama szerint a nemzeti szellemet foglalkoztatják.

Ebben a tekintetben méltán kell egy-

TÁRCZA.

A koporsó.

Egy amerikai vasuti-állomásfőnök élményeiből.

A 39. számú vonat egy egész órával késett, minek oka egy már 12 óra hosszan szakadatlanul tartott orkászzerű vihar volt; egy, az egész égboltot betakart, nehéz, fekete fellegből csak úgy ömlött az eső, s a villámsattanások iszonyatos dörgéssel egymást érték. Már hét óra volt, midőn az utolsó kanyarulatnál a várva várt közeledő vonat vörös lámpái feltűntek, mely életjelnek láttára mintegy megkönnyebbülve érzem magamat, mert az egész pálya hosszant az én kis vonalom állott két legrosszabb hid, melyen mi nem történhetett volna ily borzasztó viharos időben! De már itt a vonat s aggodalmaim megszűntek. Megvallom, hogy e körülmény kissé felrázta idegeimet, mihez ma este még oly különös dolgok is járultak, mik a leghidegebb véralkatot is kihozták volna sodrából. Ma délelőtt 11 óra 30 percze egy 13,000 dollárt tartalmazó pénzesomag volt jelezve, mely azonban nem érkezett meg, hanem utólagos sodronyértés szerint a most érkező vonat hozza el. Már csak a gondolat, hogy e nagy összeget egész éjen át az állomáson, melyet egyedül laktam, magamnál kell tartanom őrizetben, nem volt épen kellemes.

Két utazó hagyá el a vonatot, azaz úgy kell mondanom, hogy csak egy, mert a másodikat a teherkocsiról egy deszkakoporsóban emelték le.

Ki az? kérdém, midőn megpillantám az állomás épületében a különös szállítványt.

Sógorném hullája, felelé az idegen ur, ki

a vonatról leszállt. Az unokahuga volt Eldridge urnak, kit ön bizonyára jól ismer; a családi sirboltban leuo eltemetése végett hoztam ide.

Ugy hát a halottat itt kell tartanom magamnál az éjen át? kérdém ismét.

Igen! volt a rövid válasz. Mit gondol ön eljuthatok-e még most én Edridge urnak nyári lakába? kérdé folytatón az idegen.

E viharban aligha képés lesz, felelém, inkább tanácsolom önnek az éjjet a közelfekvő szállodában átvirasztani, s miután megmutattam az idegennek az innen alig negyedórányira fekvő szállodát, magam a vonatvezetőhöz siettem.

A vonatvezető átadá nekem a 13,000 dollárral terhelt pénzesomagot e különös megjegyzéssel: Vigyázz magadra Bill, e csomag tartalma elég arra, hogy a harasztokban bujkáló zsványokat rá birják agyadba egy golyót röpíteni, mielőtt ez ellen tiltakozhatnál.

En erre egy tréfás feleletet adtam, mi azonban, őszintén magvallva, csak erőltetve jött ajkaimra; mire a kalauz jelt adott az indulásra s a mozdonynak egy éles füttye után a következő pillanatban a vonat mindig növekedő gyorsasággal elindult. En még állva maradtam s utána néztem az éj sötétében eltűnedező vörös lámpafénynek, mely midőn látkörömet túlhaladá, az egyedüliség és elhagyatottságnak egész sulya nehezedett rám.

Visszatérvén a házba, még egy pillantást vettem a koporsóra, mely a podgyász terem egyik zugában volt létéve, aztán bementem a közvetlen szomszédos szobámba, hol az éjnek lehető kellemes eltöltésére előkészületeket tettem. A kandalló tüzet egy pár hasáb fával felujtva, vizet tettem forni, hogy egy jó erős groggot készítsék s pipára gyujtva kezemben egy újsággal kényelemmel helyezem magam ócska karos-

székembe. Szóval minden el volt készítve egy est nyugodt eltöltésére.

A kívül tomboló vihar kétszeresítette értékét egy jól fűtött szobának, s daczára ennek még sem éreztem a kényelem teljes mértékét. A pipa nem akart égni, a grogg nem izlett s az újságra nem voltam képes a legparányibb figyelmet sem fordítani. Csupa szórakozásból elkezdék figyelni a Morsé-féle távirókészülék játszására, melynek csörgőszerű kopogása magányomban egy általam jól értett, nélkülözhetlen barátomnak beszédévé vált. Egy földetrazó menydörgés pillanatra megnémított mindent, aztán ismét a gép játszására fordítam figyelmemet.

Egyszerre csak ijedten rezzentem föl. Tökéletesen érthetően hallám a gépet hívni. Watch the box, „vigyázz a koporsóra!” Kis szünet után ismételte a gép: „Vigyázz a koporsóra!” és harmadszor is hangzott: „Vigyázz a koporsóra!”

Minden további nyugalomnak vége szakadt. Ki küldi e sürgönyt? Mit jelentsen ez? — Tisztán és határozottan felfogtam, hogy valami rendkívüli esetnek nézhetek elébe. Önkénytelenül vettem le piztolyomat szekrényemről, mely töltetlen s rozsdás állapotba lévén, semmi hasznomra sem lehetett. Aztán utána néztem még egyszer, ha rendben van-e minden? Gondosan elzártam az ablakok tábláit s egészen feltártam szobám ajtaját, mely a podgyász terembe nyílt, hogy az itt fekvő, előttem relytélyessé vált koporsót mindig szem előtt tarthassam.

Ezen elővigyázati rendszabály megtétele után gépemhez ülve, kezemet a billentyűre tettem s a vonalon levő állomásokat sorban kérdém, sürgönyözött-e valamelyik nekem? Mire mind ezt felelte: „Nem.” Eh, gondolám, bizonyára csak képzelődém s ismét kandallóm tüzéhez ültem, úgy

másnak támogatására, vállvetett munkásságára számítanunk, — s minden hivatott erőt a munkásság terére vezetnünk, méltatnunk, tudva azt, hogy a nagy czélok elérésére csak azon tudatosan egyetértő s a haza minden pontjára kiterjedő munkásság vezet.

De a társadalom sem hagyhatja magára a hírlapirodalmat, sőt kell, hogy azt első sorban támogassa s minden egyes vidék a maga hírlapjának pártolásával és terjesztésével a nemzeti műveltségnek utjait egyengesse. E nélkül csak arra adna alkalmat, hogy önértetét és öntudatát és ezzel életképességét bátran kétségbe vonni lehessen.

A cselédviszony.

Közgazdaságunk érdekében a naponta súlyosabban érezhető cselédbajhoz kívánunk ezuttal hozzájárulni, melynek helyes megoldása legelőtőbb kérdéseink egyike.

Oly ismeretes és mindennapi ezen baj nemcsak minálunk, hanem az ország határán túl is, hogy annak sokféleségeit elősorolni feleslegesnek tartjuk s inkább általánosságban akarunk a tárgyhöz szólni, különösen pedig vidékünket és városunkat érdeklőleg.

Tapasztaljuk mindnyájan, hogy a cseléd tartás évről-évre mindinkább több okot szolgáltat az elégtelenségre; ha talán az egyik vidéken a baj valamivel kevésbé súlyos, mint más vidéken, ha az egész évre szegődött házas cselédnél a viszony valamivel jobb, mint a szabad ellátás mellett egész évre vagy csak egy óra fogadott nőtlen vagy hajadon cselédségnél, egészben véve kétségtelen, hogy cseléd-kalamitás létezik.

A legelterjedtebb panasz különösen a nőtlen és hajadon szolgáló személyzetre esik, a mely ősszel, a sürgős mezei munkálatok megszüntével, seregesen tódul kivált a városokba szolgálatot keresni, de már előre jól kiszámított furfangossággal, alig hogy kitavasodik és a vidéken a mezei munka keresetét nyújt, a szolgálatot felmondja, rendesen azzal állván elő, hogy szülői betegek, öregek stb. minek folytán hazahívják. A munkaadó gazda magán segíteni nem tud, mert az esetben is, ha időn kívül ott hagyná helyét a cseléd és cseléd-

hogy az előttem gyanussá vált koporsót még sem hagyám ki szemem elől, midőn egyszerre a gép ismét egészen érthetően hívott: „Vigyázz a koporsóra!“ s e figyelmeztetést háromszor ismételte. Erre egészen elhatározám magamat, hogy az éjelt át fogom virrasztani s miután nehéz csizmáimat lehuztam, teljes öltözékben ágyamra feküdtem.

Kivül a vihar lecsendesült, s én nyugodtan hallgattam ócska ingaóráim egyhangú ketyegésével az idő lassu folyását. 11-et ütött, végre 12-öt... Minden csendes... A podgyászteremben folyton égett a lámpa s én ajtóm nyílásán át a koporsót mindig szemmel tartám.

A csend hirtelen ismét meg lőn törve a gépek kopogása által, mely ismét figyelmeztetett. És én vigyáztam is. Most úgy tetszett nekem, mintha a koporsó felől egy csavar kihúzásához hasonló neszt hallanék. Szívem hallhatólag kezdett verni; ismét figyeltem, s midőn a neszt ismétlődött, kezembe véve pisztolyomat csöndesen fölemelkedem s nesztelen léptekkel a koporsóhoz közeledtem. Nyugodtan álltam itt s hallám, amint abban egy retesz félretolódik s a következő pillanatban a koporsó fedele lassan emelkedik. Tagadhatatlan, hogy e pillanat kétségbeejtő volt, s így könnyen felfogható az is, hogy én sem lehettem valami kellemes helyzetben; de ez csak pillanatig tartott s gyorsabban mint a gondolat, elszántan vetém magamat a mozgékonyvá vált koporsóra. Annyi világos volt előttem, hogy bárki vagy mi legyen is benne, kijönnie nem szabad, s mig én a koporsó fedelét testem egész súlyával nyomtam le, abból egy fájdalmas kiáltás hallatszott.

Most már tudtam, hogy nincs szellemem dolgom. A koporsóba zárt egész erejének megfeszítésével akarta a fedelet felnyomni, de ellentálltam neki, rajta ülve, körültekinték, keresve vala-

rendészetünk által hatóságilag kényszerítettnek is a további szolgálatra, az ily kényszerrel szolgálásban nincs ugyan közönet, mert a cseléd szüntelen okot adhat az elégedetlenségre, úgy, hogy végre a cseléd tartó gazda is örül, ha az efféle kényszerített cselédjétől mielőbb megszabadulhat.

Bármilyen okból szünjék is meg azonban a szolgálati viszony, mindenkor a cselédet felfogadó gazda huzza a rövidebbet. Mert jóllehet az elmulasztott napokra jogosult levonást eszközöl ki a cselédől, vagy helyettesít állit, de addig, mig helyettesít szerez, sokszor többet mulaszt és veszít, mint a napi bér. De ha kártérítésre köteleztetik is a cseléd, a kár megtérítésére legtöbb esetben képtelen, mert vagyona semmi sincs, a mi kevés pedig volna, végrehajtás tárgyát nem képezheti. De meg a sok utánjárás által, különösen nyáron a nagy dolog időben, kiszámíthatlan veszteségek érhetik a gazdát.

• Azon kérdés merül fel tehát, hogy ezen tapasztalt bajokon miként lehetne segíteni?

Nézetünk szerint első volna a cseléd törvény revíziója, mely szigorubb intézkedéseket s büntetést állapítana meg a helyet változtatgató cselédrel szemben s a gazdáknak jogait kiterjesztené.

Az időnkint feltűnő cselédhiány volna másodsorban pótlendő. A mi az által volna legezészerűbben keresztül vihető, ha cselédszerző intézet állítatnék fel, vagy állítatnának fel, melyeknek tulajdonosai kötelezve volnának mindenkor s minden időben a jelentkezőket cseléddel ellátni.

Igaz, hogy volt már nekünk is cselédelhelyező intézetünk, de az abban az alakjában nem ért semmit, sőt rosszabb volt sokkal, mint mikor a piacon lehetett a cselédet fogadni, vagy vezető asszonyok szerezték őket be. Tényleg most is a vezető asszonyok szerzik be a cselédeket. A cseléd elhelyező intézet tulajdonosa könyveket egyáltalán nem vezetett sőt nem is tudta soha, hogy melyik cseléd kinél és hol szolgál, vagy mikor szegődött be és állandó lakása hol van.

Mindezek pedig oly szükséges kellekek, melyek nélkül egy ilyen intézet egyenlő a semmivel. Az elhelyező intézetnek azon kívül, hogy a keresőknek cselédet minden időben adni tudjon, szükséges kelleke, hogy segítséget s teljes tájékozást nyújtson a cseléd körülményeiről, hogy azt szökése vagy elmaradása esetében azonnal meglehessen találni. Továbbá a szegődöttesnek is az intézet közbenjöttével kell történnie, mert csak ez által lehet megakadályozni azon elharapódzott bajt, hogy a vezető asszony által szolgálatba állított cseléd, két hét elteltével, ugyancsak ő általa lesz a hely elhagyására felbízott.

Szükséges volna a hivatali cseléd nyilvántartás minden városban, hogy a hatóság minden

mit, mivel a fedelet jól elzárhassam. Egy kötelet pillanték meg mellettem, megragadám s a koporsó körül háromszor megcsavarva, erős görcsöt kötök rá, aztán gyorsan kalapácsot és szegeket véve elő, daczára rimázkodásának, a fedelet erősen leszegeztem, mely műténél, hogy a szegeket nem kíméltem, mondanom sem kell. Ezekután gyorsan a géphez siettem, a legközelebbi állomásra riadó jelt adva, segélyvonatot kértem, mert bizonyos voltam benne, hogy ezzel az éjjeli történet még véget nem ért. Lámpámat eloltottam s magamat egy rövid, izmos vaspálczával felfegyverzem. „Segélyvonat elindult!“ nyertem a jelzést, s én sokkal nyugodtabban vártam a bizonyosnak látszó következendőket.

Nem mult el tíz perc s már közeledő léptekeket hallottam. Valaki ajtómnál megállt, aztán lassan kopogtatott. Én nem feleltem. „Michel“, szólt halkán egy hang, s midőn erre sem nyert választ, kissé erősebben kezdett kopogtatni az éji látogató. Én még mindig csöndesen maradtam. Most hirtelen egy erős ütés lett mérve az ajtóra, melynek egy táblája darabokra törve hullott alá, s a tört nyíláson egy kéz nyult az ajtó retesze felé, de mielőtt még azt elérte volna, villámgyorsan ragadám meg s teljes erőmmel huztam befelé. Kétségbeesett viaskodás támadt közöttünk. Ellenem minden erejével akarta magát kiszabadítani, de én vasmarkokkal tartottam őt. Már közel tíz percig mérköztünk egymásnak erejével, midőn a toladó egy durva káromkodással adá tudtomra a segélyvonat megérkezését. Most egy kétségbeesett utolsó erőfeszítéssel kísérle meg kiszabadítani magát; de ha neki kétszerelte erejét a félelem, új bátorságot adott nekem a remény s nem eresztém el őt.

A mozdonynak erős füttye hasította át a

egy cselédet tudjon minden időben, hol s kinél szolgál s állandó lakhelye hol van.

Mindezen elmondottak pedig erélyes végrehajtást, s ellenőrzést igényelnek mindenütt, hogy a cseléd is tudja s beláthassa cselekményeinek következményeit s okuljon, nem pedig elbizzza magát.

Hogy a cseléd az időnkivüli szolgálattelhagyásától megakadályoztassék, az által is czélt lehet némileg érni, ha a kikötött évi bérösszeg, nem mint eddig szokásban van, havonként, vagy negyedévenként egyenlő részletekben, hanem egy bizonyos, de időszaki munkák fontosságához arányosított, a munkások kisebb vagy nagyobb kinálatához mérve, egy megállapítandó általános, a közönség részéről elfogadott és a törvényhatóság által megerősített, kötelező „bérkulcs“ szerint volna kiadandó.

Ezen általános bérkulcsnak lehetőleg a leg-egyszerűbbnek kellene lennie, hogy mindenki által könnyen megérthető és kezelhető legyen, hogy azzal a legkülönbözőbb béreket, úgy a készpénzt, mint a terményjárandóságokat, könnyen ki lehessen számítani.

Nem egészen új az eszme: több vidéki lap indított már ily irányu mozgalmat vidéke érdekében. Mi is felvetjük az eszmét s megvagyunk győződve, hogy annak keresztülvitele üdvös eredményeket szülne.

Elmondottuk e tárgyban nézntüket, a melyet ajánlunk az érdekelt közönség figyelmébe. Ha vannak, a kik a cselédbajokon segíteni óhajtván, velünk szemben eltérő nézetet vallanak, vagy egy más, jobb és gyakorlatibb módon vélik a baj orvosolhatását, nézeteiknek a legszivesebben engedünk tért lapunk hasábjain.

MI UJSAG?

— **Hymen.** Lapunk belmunkatársa B o r o s s L a j o s, (költői néven Tószegi) magy. kir. pénzügyigazgatósági számtiszt Zomborban, eljegyezte Mráz Irénke urhölgyet Zomborban. Üdvözljük.

— **Iskolaszék választás.** A róm. kath. hitközség iskolatanácsának, azaz iskolaszékének 3 évre szóló mandátuma lejárván, f. hó 13-án, a mai napon délután 3 órakor a központi iskolában választás lesz. Nem czélunk firtatni, hogy az egyházközség tagjai minő szándékkal akarják a leendő iskolaszéket megválasztani, még kevésbé lehetünk kijelölni, hogy kit válasszanak meg s kiket ne. Ez mind olyan dolog, ami a hitközség tagjainak kizárólagos joga. Egyet azonban a t a n ú g y é r d e k é b e n nem mulaszthatunk el szemelőtt

léget s a vonat berobogott az állomásra. Gyors léptek közeledtek, „Itt van!“ kiáltá egyszerre több hang s érzem, a mint foglyomat kívülről rángattak. „Nyisd ki az ajtót!“ kiáltá kollegám, a legközelebbi állomás főnöke.

Én eleresztém a kezét s felnyitám az ajtót. A rabló — mert az volt — megkötözve hevert a földön. A segédszemélyek beléptek s örömeiket fejezték ki a felett, hogy még elég korán érkeztek segélyemre. „Ez jó fogás volt“, mondák ők, ez nekéd 500 dollár jutalmat hoz. „Ez még nem minden, jegyzem meg, van ám nekem még egy foglyom.“ Hol, hol? hangzott mindenfelől. A koporsóra mutattam s elbeszéltem a velem történeteket. Neki készültünk tehát a koporsó tartalmát közelebről megvizsgálni, mi azonban nem oly könnyű volt, mint gondoltuk, mert az úgy le volt szegezve, hogy barátom a megjegyzést tette rá: „Ha minden koporsót így szegeznének le, mint ezt, úgy tudom, hogy az ítélet napján egy lélek sem támadna fel.“

Végre a fedél engedett, gyorsan felrántottuk s mielőtt még az álhalott felemelkedheték vagy a kezében levő revolvert védelmére használhatta volna, biztos hatalmunkba ejtettük. Michigánnak egyik legveszedelmesebb rablója volt, kinek fejére az állam 1000 dollárt tűzött ki, így tehát én általa s cinkostársa által 1500 dollár államjutalomban részesültem; ezenfelül pedig egy tetemes ajándékot kaptam Eldridge urtól, midőn neki 13.000 dollárját kézbesíttem.

Ez éj tehát jól kifizette magát s ráadásul még híres ember is lettem, de daczára ennek, egy ily második éjt nem óhajtottam magamnak mert elvégre nem jönnének mindig sürgönyök, melyeknek feladójuk nincs.

tartandónak hangsúlyozottan ajánlani. S ez nem egyéb, mint az, hogy úgy ezen, mint más választásoknál nincs kárhózatossabb eljárás, ha a személyes ellentétek, a bosszuvágy kielégítése jutnak uralomra. A méltányosság, az érdemeknek latolgatása, a hivatásérzet, az iskolaügy és nép szeretete, ügybuzgóság s a tanítói kar iránti jó indulat kell, hogy tulajdonságát képezze az iskolaszék tagjainak s kell, hogy ezen szempontok érvényesüljenek a mai választásnál is, ha a hitközség azt akarja elérni, hogy egyik legdrágább ügyét valóban alkalmas egyének vezessék. A régi iskolaszék ellen mit sem tudunk felhozni, jót annál inkább. A régi iskolaszék fejlesztette a kath. hitközség iskoláit a mai kor kívánalmainak megfelelő fokáig, nagy takszerűséggel s tiszta kézzel őrizte s használta fel a fenntartási költségeket. Nagy kár s méltánytalanság volna tehát a mai választáson a régi iskolaszék sorait megbontani, mert arra ok nem igen lehet. Ha nagy ok volna reá, mi volnánk az elsők már a tanügyet tekintve is — a felújítást szorgalmazni. Ismerjük a hangulatot, bizton hisszük, hogy a mai választás mentes lesz mindennemű személyes gyűlöletből eredő korteskedéstől, de annál nagyobb alakban fog ott a több éven át szerzett érdem diadalmaskodni.

— **Nyugalomba vonuló tanár.** Mészöly Gáspár, a nagy-kőrösi főgymnázium igazgatója, törvényes hivatali idejének lejártával benyújtotta tanári állásáról való lemondását s ez év október 1-vel nyugalomba vonul. Nagyra becsült, hazafias lelkesedéssel oktató tagja volt a nagy-kőrösitanári karnak, melyről „az ő kalvinista magyar jellem tündöklő zománczát a modern idők rozsdája még nem marta le.“

— **Mulatság.** Az abonyi kereskedők és kereskedő ifjuság f. hó 20-án az „erzsébet ligetben“ az abonyi „társalgási egyesület könyvtára javára“ zártkörű táncmulatságot rendez. Kezdeté délután 5 órakor, Személyi jegy 2 korona. Családjegy 4 korona. Kedvezőtlen idő eseté a táncmulatság a „Társalgási Egyesület“ termeiben tartatik meg. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Az erkölcsi siker mellé, mely kereskedőink jótékonyezélő mulatságait kíséreni szokta, bő anyagi sikert is kívánunk, mi bizonyára nem fog elmaradni.

— **Abony népessége.** Az új népszámlálás adatai szerint Abony területe 22000 kat. hold és 204 □öl. Lakosai száma, polgári: 13413. katonai: 116. összesen 13529. kölföldi honos 13. külföldön távollevő 10. Nem szerint: 6790. férfi, 6739. nő. Életkor szerint. 6 évnél fiatalabb 2333. 6—11 évesig 1872. 12—14 évesig 892. 15—19 évesig 1409. 20—39 évesig 3544. 40—59 évesig 2419. 60 évnél idősebb 1060.

Családi állapot, nőtlen, hajadon: 7498. házas 5299. özvegy 714. törvényesen elvált 18.

Nemzetiség szerint, magyar 13440. német 61. tót 18. egyéb 10. Magyarul beszélni tud 13512. Ir és olvas 7384. vallás szerint; rkath. 10505. gör. kath. 8. görög keleti 4. ev. ref. 2273. ágostai hitv. evangélikus 60. izraelita 679.

Lakóházak, Kőből vagy téglából 85. kő vagy téglalappal 269. vályog vagy sárból 2085. fából 1. Összesen 2440. Cserép vagy bádóg tetővel 131. Zsindely tetővel 767. nád vagy zsúp tetővel 1542.

Járásunk területe 116587. hold. 50697 lakossal, melyből magyar 50549. német 98. tót 34. oláh 1. egyéb 15. R. kath: 43540, görög kath: 37. görög kel. 6. ev. ref: 5482. ágostai 444. unitárius 3, izraelita 1185. Ir és olvas 25750. Házak száma: 9059.

Tehát járásunk lakosságának és ház számának Abony, mint központ — majdnem egy harmad részét teszi ki.

— **Nyomorban.** Deák Alajos előregedett férfszabó testi nyomorúsága miatt ágyának esett, maga és családja inséggel küzd. Felesége azzal a kéréssel jelent meg szerkesztőségünkben, hogy hívjuk föl a nemes lelkiük könyörületét nyomorukra némi segély nyújtás végett. Kérését nem tagadhatjuk meg s kérjük nyomoruk enyhítésére némi segély adományozását, mit készséggel juttatunk a szerencsétlen családnak.

— **Öngyilkosság.** Lipák Mihály fogadó támogató napszámos tegnap délután, lakásán felakasztotta magát, mire észre vették tettét, meghalt. Nem maradt senkije, a ki csúf tettéért szégyenkezne vagy azt sajnálná.

— **A déli harangozás története.** Midőn 1456-ban a keresztény hadsereg Hunyady János és Kapisztrán János vezérlete alatt az Aldunán gyülekezett, hogy a Mohamed szultán fővezérése alatt Belgrád ellen nyomuló török hadsereg

nek utját állja és hazánkat megvédelmezze, III. Calixtus pápa meghagyta, hogy az egész keresztény világon délben harangozzanak s e harangszóra a nép imára kulcsolja össze kezeit a keresztény fegyver győzelméért A véres csapatban a keresztény csapatok a török hadat csakugyan tönkretették; a győzelem hírére a pápa meghagyta, hogy ezen örömhír emlékéül a déli harangszó örökön-örökké föntartassék.

— **Czepléden** A 30106 főnyi lakosságából ev. ref. 15043, r. kath. 13309, gör. kath. 19, gör. kel. 7, ág. hiv. ev. 807. izraelita 913. unitárius 1, Magyar anyanyelvű 29903, német 67. tót 34, oláh 2, horváth 2. szerb 1, egyéb 27, Magyarul beszélni tud 30086 vagyis csak 20 ember nem tudott a népszámláláskor magyarul beszélni.

— **Vasárnapi korcsma szünet.** Albert-Irsa község képviselő testülete elrendelte, hogy a korcsma vasárnap első beharangozástól d. u. 4 óráig zárva legyenek. Dieséretére válik ez az érdekes előjárásnak, mert a rendelet erkölcsi és anyagi haszna elmaradhatatlan lesz. — Nálunk is jó volna ez így!

— **Alföldi tánczmester ügye.** Mult számunkban közöltük Alföldi tánczmester afféjéjé több laptársunk értesítése folytán. A nélkül, hogy erre felhívást kaptunk volna, — ugyancsak laptársaink rektifikálása alapján — mi is készséggel rektifikáljuk multkori hírünket s kijelentjük, hogy a közlemény helytelen információ alapján, a menyinyiben a tokaji merénylő nem azonos a mi Alföldi tánczmesterünkkel.

— **Magyar ajándék az angol királynak.** Szeverényi Ferencz czeplédi kádár segéd, a ki jelenleg Wekerle Sándor volt miniszterelnök dános uradalmában van alkalmazva, egy remek mesterművet, egy hordócskát készített, a melyen 12 csap van, s mindegyik másféle italt ereszt. Ezt a kis hordót Szeverényi az angol királynak küldi el koronázási ajándéknak. Előbb azonban a 12 rekeszt megtölti a leghiresebb magyar borokkal, lesz benne: tokaji, neszmélyi, villányi, ruszti, érmelléki badacsonyi, kámáni sőt csemői is.

— **Bolond fogadás.** Öt francia ifju fogadást tett, hogy 7 napig nem alszik. Ezért éjjel táncoltak s kávé ittak, nappal lovagoltak, vívtak s minden előrában fekete kávé ittak. Kettő 130 óra múlva elaludt, a harmadik tüdőgyuladást kapott, a negyedik lóháton ülve szundiált, leesett s karját törte. Egy birta ki a fogadást, de 7 nap alatt testsúlyából 10 kilogrammot vesztett. E bolond fogadással kapcsolatban megemlítjük, hogy a chinaiaknál néha nagy bűnösöket arra ítélnék, hogy álmatlanságban veszzenek el s az ilyenek legfeljebb 10 nap múlva rettenetes kínok között szoktak meghalni.

— **Jég nélkül hűtött italok.** Bort, sört vagy vizet jég nélkül is jól ki lehet hűteni olyképpen, hogy a nevezett folyadékkal megtöltött üveget egy előzetesen hideg vízbe mártott és jól kicsavart ruhába göngyöltjük. Azután az üveget egy hideg vízzel félig megtöltött edénybe állítjuk, és az egészet egy nyitott szobába elhelyezzük. A szobaajtót azután egy ideig nyitva hagyjuk, hogy légvonat legyen. A nedves ruhában ennek következtében állandó vízpárolgás erős lehűtést okoz, mely az üvegekben levő italokra is átszarmazik.

Nagy emberek élete.

„A nagy emberek nagy evők“ — legalább így vélekednek azok, kik csak úgy általánosságban és feületlenül szoktak itéletet mondani a nevezetesebb férfiak különös, vagy különböző szokásairól. De a történelem valóban több olyan példát mutathat fel, melyek ama könnyedén odavetett állításnak teljesen igazat adnak. Így például V. Károly császár tömérdek sokat szokott enni. Mondják, hogy reggelire, korán öt órakor egy egész tejből főtt szárnyast, (tyukot, kappant, libát, vagy pulykát.) evett meg, jó erősen megeczukrozva és fűszerezve. Azután ismét elaludt. Délben pont 12 órakor ebédelt s asztalán mindenkor husz tál étel fordult meg. Vacsorálni kétszer szokott, először mindjárt vacsernye után, másodsor pedig éjjel után egy órakor s ez utóbbi étkezése állott a legtáplálóbb eledelből, mind a négy közül. A husételek után igen sok nyaláncságot és pastétomot vett magához, s minden étkezés után derekasan hozzálátott a borhoz és sörhöz. Valóban bámulatra méltó gyomra negyven év után fel is mondá a reá rótt nehéz szolgálatot.

Nem csoda tehát, ha V. Károly életének abban a szakában — körülbelül 58 éves korában — halt meg, mikor a korunkbeli államférfiak többnyire még éltüknek ugyszólván délpontján állanak.

Ugy látszik, hogy a pastétomok tulságos kedvelése a Habsburg házban, mint egy örökölhető és örökölt szenvedély volt. II. Fülöp rendszeren a földre nézett, a mikor valakivel beszélt, szóban fukar, kissé akadozó és zavart volt, s azonnal feltűnt, hogy a beszéd terhére van. E körülményt nagy részben gyomorhajának tulajdonították, melyet a pastétomok mértéktelen élvezete idézett elő. Az a jejenet, miből II. Fülöp málnatortával, mely neki hihetőleg nem a legjobban esett, gyomrát ulságosan megterhelte, auto-da-fét (eretnekséget) rendelt el egy híres történelmi festménynek szolgált érdekes, bár szomorú emlékü tárgyul.

Nagy Frigyes porosz király példája szintén megerősíti azon állítást, hogy a nagy emberek egyszersmind nagy evők is. Néha háboru idején egy csésze csokoládéval is megelégedett, mikor szerét ejthette szeretett sokat enni es inni, s kétségtelenül az is nagyban sietteté halálát, hogy megszokott életrendjén teljességgel nem volt hajlandó változtatni. A király, írja Mirebeau, akkor-tájban Berlinben volt — mindennap tiz — tizenkét tál erősen fűszerezett ételt eszik ebédre, azonkivül reggelire és vacsorára beszózt nyelvvel és borssal borított vajas kenyeret szokott enni. De úgy látszik, hogy már a „végét járja“. Nem is csoda. Kevéssel azelőtt egy főnemese ebédelt Nagy Frigyes asztalánál, s a király vendége azt beszélte, hogy egy angolna-pastétomot oly izzó melegen hoztak fel az asztalra, mintha „a pokol mélységes fenekén süttették volna. A király mértéktelen kedvelője volt e tulságosan megborsolt angolna-pastétomnak. De halála előtt mintegy hat héttel oly regelit vett magához, a melyben halálos beteg alig részesült valaha. Julius 4.-én — írja Mirabeau — mikor a hannoveri híres Zimmermann orvos a királyt meglátogatta, ennek állapota ismét rosszabbra volt fordulva. Reggel fél négytől hét óráig állam-ügyekkel foglalkozott. Akkor aztán reggeli gyanánt egy tál czukorból, tojásfehéréből és savanyu tejből készült édességet, továbbá nagymennyiségű málnát, cseresznyét és hideg hust evett meg“, 1786. augusztus 18-án halt meg.

Hazánknak is volt olyan királya, ki mértéktelen evés miatt pusztult el, — Albert. ki sárga dinnyével ette agyon magát. János angol királyról is azt mondják, hogy ősi baraczkával és ale-lel (komló nélkül készített édes sörrel) terhelte meg gyomrát ez okozta volna halálát. III. Vilmos angol király szintén többet evett és ivott mint amennyi egészségének hasznára szolgált volna, órákig elült az asztalánál és az evés volt legnagyobb gyönyörűsége. Ilyenkor nem volt szabad öt háborgatni semmivel. Akármennyire sóvárogva tekintett is Anna hercegnő a király előtt párolgó zöld borsóra, soha sem kapott belőle egy árva kanállal sem, a király mind megette. A hercegnő azért azzal bosszulta meg magát, hogy elnevezete öt Cannibálnak.

Más országok uralkodói közül mindjárt I. Napóleont találjuk első helyen a híres falánkok között. Vannak, kik a lipcei csata elvesztését ama fokhagymával spékelt ürüczombnak-tulajdonítják, a melylyel a czászár a szó valódi értelmében agyonette magát, úgy hogy akkor minden józan és erélyes tette képtelen volt. Szerfölött gyorsan evett. A Tuillériákban tartott udvari ebédek soha sem tartottak tovább 35 percnél. Másrésztől meg a bort egyáltalán nem is szerette. Szent Ilona szigetere vívő szomorú utjában leginkább azzal bántotta meg az angol tiszteteket, hogy mindig felkelt az asztal mellől, még mielőtt az ivás megkezdődött volna. A henczegő tisztcskéek közül az egyik elég nevetlen és goromba volt Napoleon füle hallatára így szólni: „Ugy látszik, hogy a tábornok nem a Chesterfield lord iskolájában tanult illemt.“ — E tisztcskéek, — de bizonyára nem Chesterfield lord — egyedüli fogalma az illemtől és tisztességről abban állt, hogy az ember disznóvá tartozik magát leinni.

Makaulay írja, hogy mikor Nagy Peter muszka czár 1698-ban Angolországot meglátogatta, az a roppant mennyiségű hus és több kupányi pálinka, amelyet egy ülteben magába szedett és a mely utóbbi nagy gonddal önmaga készített, sokáig közbeszéd tárgyát képezte az angoloknál. Maximilián római császár (Kr. után 235—238) egy nap alatt 40 font hust és hat gallon bort (egy gallon 4.543 liter) tudott elfogyasztani, — ha ugyan a történetirők igazat mondanak.

Szerkesztői üzenetek.

Boross Zombor. Köszönöm szives értesítéset, a legmelegebben üdvözöllek boldogságod küszöbén.
 Karajenő. Olyan hirt, mely személyeket és személyek működését kritizálja, bírálja vagy elítéli, csak abban az esetben közlünk, ha a beküldő azt a papírlapot, mely a hirt tartalmazza, saját kezűleg aláírja. Ezt az aláírást természetesen nem közöljük, ha az illető nem akarja, ez esetben azonban az aláírást zárjel közé kell tenni. Főltétlen discretióról biztosítjuk.

**NYILT-TÉR*)
 Értesítés.**

Van szerencsém a t. jogkereső közönséget értesíteni, miszerint ügyvédi irodámat Laczkó Bertalan ur házában (Kossuth-tér 3. sz.) megnyitottam.

Teljes tisztelettel
Dr. Révész Géza
 ügyvéd.

*)E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a SZERK.

A híres főtörzsorvos és törvényhatósági orvos Dr. SCHMIDT G.-féle

FÜL-OLAJ

gyorsan és alaposan eltávolítja az időleges süketiséget, fül-fájást, fülzúgást és nehéz hallást, még idült esetekben is; egyedül kapható 3-50 márkáért palackkonként, használati utasítással a városi gyógyszerárban Budapestben, a városháztéren.

Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Bank.

Budapest, V., Dorottya-utca 6. sz. saját ház.

Befizetett részvénytőke 30 millió korona.

A bank újabbán a

jelzálog üzletet

vette fel üzleti körébe.

Jelzálogkölsönöket engedélyez földbirtokokra

és városi nagy bérházakra saját kibocsátású **4 százalékos záloglevelek** alapján 20 éves, 30, 40, 50, 60, 65 és 70 éves törlesztésre a legelőnyösebb feltételek mellett.

A benyújtásokat a leggyorsabban bonyolítja le; minden megkeresést 48 óra alatt válaszban részesít.

A padló a mosás által üveg keménységet nyer.

El van ismerve, hogy a Berkes-féle

EMKE

spiritusz padló fénymáz teljesen szagtalan, legjobb, legtartósabb és legszebb fényvel bír.

Kapható:

Havas Ignác

vas és fűszer kereskedésében.

3-3

Gyorsan szárad egy óra múlva a szoba lakhatóvá válik.

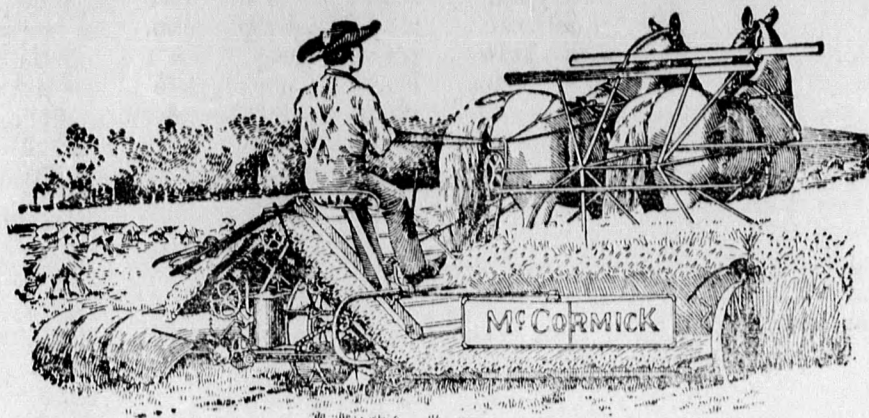
Könyha berendezések befejtésére is alkalmas.

Szárazra törülve tükör fényességet nyer.

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.

(Chicagói aratógépgyár.)

GRAND PRIX.

PÁRIS 1900-ban.

Kéveköti aratógép,
 Fűkaszalógép,
 Köszörükészülék

„Daisy“ marokrakó aratógép,
 Szénagyűjtő gereblye és
 Kéveköti fonal

gyártmánya.

15-18

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte. Olesó tartalékrészek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

William J. Stillman
 igazgató.

Évi termelés:
362000 gép.

Budapest,
 V. kerület, Váci-ut 30 szám.

HIRDETMÉNY.

Ezennel értesítjük a t. közönséget, hogy intézetünk ezentul földbirtokokra jelzalogos bekebelezés mellett tőkét és kamatot magában foglaló törlesztéses kölcsönöket is engedélyez — Ezen kölcsönök

4 és 4 1/2 százalékos kamat

alján engedélyeztetnek és a következő törlesztési részletekben fizetendők vissza. A 4 százalékos kamatuakra A 4 1/2 százalékos kamatuakra

nézve:				nézve:			
100 kor. után	25 év alatt	7 kor.	35 fill.	100 kor. után	25 év alatt	7 kor.	65 fill.
„ „ „	30 „ „	6 „	55 „	„ „ „	30 „ „	6 „	90 „
„ „ „	35 „ „	6 „	30 „	„ „ „	35 „ „	6 „	60 „
„ „ „	40 „ „	5 „	95 „	„ „ „	40 „ „	6 „	20 „
„ „ „	45 „ „	5 „	60 „	„ „ „	45 „ „	6 „	— „
„ „ „	50 „ „	5 „	45 „	„ „ „	50 „ „	5 „	80 „

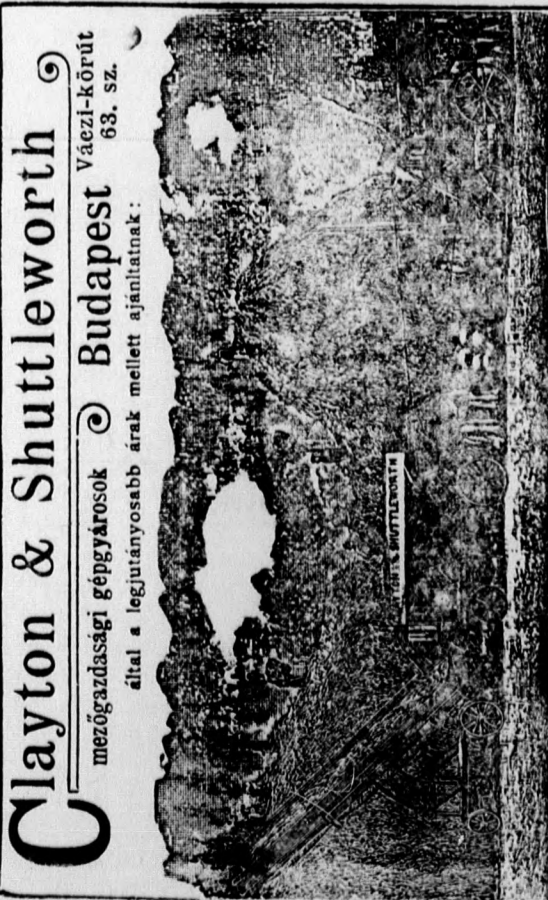
Ezen összegekben úgy a tőketörlesztés mint a kamat bennfoglaltatik és semmiféle kezelési költség nem számittatik. Kölcsönök bármily magas összeg erejéig engedélyeztetnek.

Közelebbi felvilágosítással készséggel szolgál

9-10

A CZEGLÉDI IPAR és KERESKEDELMI BANK

Czegeleden, Városház épület.

Clayton & Shuttleworth
 Váézi-körút
 mezőgazdasági gépgyárosok © Budapest 63. sz.
 által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek
 2 1/2, egész 12 lóerőig, szálmakazalozók, továbbá járgány-cseplőgép, lóhere-cseplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukoricza-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egyetemes aszál-ekék.

2- és 3-vasúti ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árajánlatok kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cseplőgép-gyára.